

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/49/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624010001
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5624010001.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudkýň Mgr. Anny Mihálikovej a JUDr. Evy Kyselovej, na neverejnom zasadnutí konanom 9. júla 2024 prejednal odvolanie obžalovaného A. B. proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/1/2024 zo 4.3.2024 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 3T/1/2024 zo 4.3.2024 v časti – vo výroku o ochrannom opatrení.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v zrušenej časti v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/1/2024 zo 4.3.2024 bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 25.5.2023 asi o 17.00 hod. s vedomím a súhlasom jeho vlastníka C. D., nar. X. X. XXXX, trvale bytom B. XXXX/X, E. F., pod vplyvom alkoholu viedol nákladné motorové vozidlo zn. Fiat Doblo Cargo 1.3 JTD, bielej farby, s prideleným evidenčným číslom E. XXX G., po ceste I. triedy č. 18, v smere od mesta E. H., okres E. F. I. F. E. F., ktoré odstaviť na čerpacej stanici pohonných hmôt obchodnej spoločnosti SLOVNAFT, a. s., IČO: 31 322 832, so sídlom Vlčie hrdlo 1, Bratislava, nachádzajúcej sa na J. K. L. E. F. a vo vozidle zadriemal, následne bol kontrolovaný privolanou hliadkou Obvodného oddelenia PZ Liptovský Mikuláš a zároveň vyzvaný, aby sa podrobil dychovej skúške, pričom použitím prístroja AlcoQuant 6020 plus, výrobného čísla A409126, číslo merania 1133, bol u neho o 17.45 hod. zistený pozitívny výsledok 0,94 mg/l alkoholu vo vydychovanom vzduchu, čo po prepočte predstavuje 1,96 promile alkoholu v krvi s tým, že v zmysle záverov znaleckého dokazovania v čase, kedy nákladné motorové vozidlo viedol, mal v krvi najmenej 1,41 promile alkoholu.

Za tento trestný čin bol obžalovaný odsúdený podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 800,- Eur. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. súd obžalovanému ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace, pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obžalovanému uložil aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere 2 roky.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. súd obžalovanému uložil ústavné ochranné protialkoholické liečenie.

Proti rozsudku súdu, proti výroku o uložení ochranného liečenia, podal riadne a včas odvolanie obžalovaný. Nesúhlasí s názorom súdu, že ochranné opatrenie, ktoré mu bolo uložené, je plne spôsobilé zabezpečiť všetky kritériá vyžadované zákonom. Je toho názoru, že v jeho prípade by vzhľadom na závažnosť spáchaného činu, ako aj na okolnosti spáchania skutku a s prihliadnutím na jeho osobu, bolo dostačujúce uloženie ochranného protialkoholického liečenia ambulantnou formou. Priznal, že urobil chybu, ale verí, že dokáže nájsť poučenie a nápravu aj bez uloženia ochranného liečenia ústavnou formou. V tejto súvislosti k odvolaniu pripojil znalecký posudok č. 11/2024 zo dňa 18.4.2024, ktorý vypracoval súdny znalec F. B. D., z ktorého obsahu okrem iného vyplýva, že u neho postačí ambulantná forma protialkoholického liečenia. Ako uviedol na hlavnom pojednávaní, išlo u neho o skratové konanie spôsobené ojedinelou situáciou, ktorá vyvolala jeho konanie. V stabilnom prostredí by prípadná ambulantná liečba plnila účel. Ústavná forma ochranného liečenia by neprimerane zasiahla do jeho podnikateľského života. Navrhol, aby krajský súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že mu uloží ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Prokurátor v písomnom vyjadrení k odvolaniu obžalovaného uviedol, že rozsudok okresného súdu v rozsahu napádanom odvolaním považuje za zákonný, vychádzajúci z náležitého zistenia a vyhodnotenia ako skutkového stavu, tak aj dôkaznej situácie. Súdna znalkyňa F. M. H. dostatočne vysvetlila, na základe čoho dospela k záveru, že obžalovanému je potrebné uložiť ústavné protialkoholické liečenie. Poukázal tiež na to, že u obžalovaného nešlo o prvý exces v súvislosti s vedením dopravného prostriedku pod vplyvom alkoholu, čo nepochybne na strane obžalovaného vyvoláva dôvodnú pochybnosť v súvislosti s abúzom alkoholu v otázke formy znalcom navrhovaného ochranného protialkoholického liečenia. V tejto súvislosti upriamil pozornosť na postih obžalovaného v priestupkovom konaní za vedenie motorového vozidla dňa 7.3.2019 pod vplyvom alkoholu, sp. zn. ORPZ-LM-ODI2-P-67/2019 s tým, že v jeho prospech nie je možné vykladať ani následné potrestanie Okresným súdom Liptovský Mikuláš pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák. Čo sa týka ďalších okolností uvádzaných v odvolaní, nie sú relevantné. V dobe elektronických prostriedkov je nepochybne možné výkon podnikateľskej činnosti riadiť dočasne aj zo zdravotníckeho zariadenia. Navrhol, aby krajský súd odvolanie obžalovaného proti výroku o uložení ochranného protialkoholického liečenia zamietol ako nedôvodné.

Obžalovaný k vyjadreniu prokurátora uviedol, že pokiaľ prokurátor argumentuje predchádzajúcimi priestupkami, resp. trestným stíhaním za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák., tieto skutky sa udiali v roku 2019 a odvtedy žil príkladným životom až do tohto ojedinelého zlyhania, pre ktoré sa aktuálne vedie trestné konanie. O ich malej závažnosti a nízkom význame svedčí aj skutočnosť, že nejde o odsúdenia súdom za trestný čin, ale len o priestupok a v druhom prípade bolo trestné stíhanie podmienene zastavené a v skúšobnej dobe sa osvedčil. Od vyhlásenia rozhodnutia dňa 4.3.2024, resp. od spáchania skutku nedošlo k žiadnemu protispoločenskému správaniu z jeho strany, napriek tomu, že prokurátor opakovane uvádza, že je tu vysoká hrozba jeho ďalšieho páchania trestnej činnosti a že bude pokračovať v konzumácii alkoholu a podobne. Aj jeho správanie počas celého konania, ako aj po vyhlásení rozsudku prvostupňového súdu svedčí o opodstatnenosti jeho argumentov a o nesprávnosti argumentov prokurátora. Je toho názoru, že ambulantná liečba bude plniť účel.

Krajský súd, ako odvolací súd, preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých

okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. c) alebo ak páchatel' činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Podľa § 73 ods. 2 Tr. zák. súd tak môže urobiť aj vtedy, ak páchatel' spáchal trestný čin

- a) v stave zmenšenej príčetnosti a jeho pobyt na slobode je nebezpečný,
- b) v stave vyvolanom duševnou poruchou a jeho pobyt na slobode je nebezpečný,
- c) násilnej povahy voči blízkej osobe alebo zverenej osobe a vzhľadom na osobu páchatel'a možno dôvodne predpokladať, že bude v násilnom konaní pokračovať, alebo
- d) pod vplyvom návykovej látky alebo v súvislosti s jej užívaním.

Okresný súd obžalovanému uložil podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Podľa názoru okresného súdu u obžalovaného boli splnené podmienky na jeho uloženie z dôvodu, že je potrebné nielen zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchaním protispoločenských aktivít podobného charakteru obžalovaným, ale aj potrebu liečiť závislosť od alkoholu, ktorou obžalovaný trpí a doposiaľ sa na ňu žiadnym spôsobom neliečil. Vplyv alkoholovej závislosti na osobnosť obžalovaného a ním páchanú protiprávnu činnosť mal súd preukázanú zo znaleckého posudku a z výpovede súdnej znalkyne F. M. H.. Znalkyňa jasne popísala, ktoré skutočnosti vzala do úvahy pri posudzovaní psychického stavu a závislosti obžalovaného a ktoré vyústili do jej návrhu na uloženie ochranného liečenia, a to najmä nekritickosť jeho postoja. Je viac než zrejmé, že obžalovaný si neuvedomuje, že nie je vôbec bežné, ani normálne byť dvakrát právoplatne priestupkovo postihnutý zákazom činnosti vedenia motorových vozidiel v dôsledku ich vedenia po požití alkoholu a tretíkrát byť obvinený z takého správania v trestnom konaní za posledných 5 rokov (2019, 2020, 2023). Uvedené v spojení s okolnosťami, na ktoré poukázala znalkyňa (nekritickosť, bagatelizovanie, stupňujúca tendencia konania - opakovaný postih za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, požitie alkoholu v denných hodinách, psychická závislosť, neriešenie svojho problému dobrovoľnou liečbou, využitie intenzívnejších mechanizmov terapie) viedli súd k záveru, že boli splnené podmienky na postup podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák., pričom pri forme ochranného liečenia súd vychádzal zo znaleckého dokazovania, podľa ktorého je žiaducejšie a bude mať výraznejší efekt práve ústavné liečenie oproti ambulantnému.

Obžalovaný v priebehu odvolacieho konania predložil znalecký posudok č. 11/2024 vypracovaný súdnym znalcom F. B. D.. Z jeho obsahu okrem iného vyplýva, že u obžalovaného sa jedná o hraničný stav škodlivého užívania a závislosti od alkoholu (II. a III. vývojové štádium podľa Jellineka). K pitiu je nekritický, bez náhľadu, bagatelizuje, racionalizuje, ospravedlňuje stresovými, spoločenskými situáciami, bez úprimnej motivácie k abstinencii. Pobyt obžalovaného na slobode je z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný, len pokiaľ má možnosť riadiť motorové vozidlo. Znalec odporučil obžalovanému nariadiť ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, ktorá bude podstatne eliminovať spoločenskú nebezpečnosť pobytu obžalovaného na slobode.

Krajský súd pripomína, že podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. súd môže uložiť ochranné liečenie, ak páchatel' spáchal trestný čin pod vplyvom návykovej látky alebo v súvislosti s jej užívaním. Vždy je však potrebné preukázať príčinný vzťah medzi užívaním (resp. zneužívaním) návykovej látky a spáchaným trestným činom. Spáchanie trestného činu pod vplyvom návykovej látky znamená, že páchatel' je priamo pod vplyvom návykovej látky a následok jej užitia viedol k spáchaniu trestného činu. Spáchanie trestného činu v súvislosti s užívaním návykovej látky sa rozumie, že páchatel' spáchal trestný čin z dôvodu, že je od takejto návykovej látky závislý, teda existuje príčinný vzťah medzi užívaním návykovej látky a spáchaným trestným činom.

K uloženiu protialkoholického liečenia nestačí len zistenie, že páchatel', ktorý spáchal trestný čin v opitosti, opakovane a vo väčšej miere požíva alkoholické nápoje, vždy je nutné zistiť, či požívanie alkoholických nápojov má povahu chorobného návyku, ktorého sa páchatel' nie je schopný zbaviť bez odborného liečenia v liečebnom ústave, teda bez dočasného zbavenia osobnej slobody. Vzhľadom na to, že posúdenie uvedených podmienok vyžaduje špeciálne odborné znalosti, musí byť rozhodnutie súdu

o protialkoholickom liečení vždy založené na odbornom lekárskom vyjadrení alebo znaleckom posudku (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČS SR sp. zn. 6 Tz 68/1968).

V okolnostiach danej veci nie sú nijaké pochybnosti, že u obžalovaného sú splnené podmienky pre uloženie ochranného protialkoholického liečenia podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. Samozrejme, okresný súd v čase svojho rozhodovania nemal dôvod pochybovať o záveroch súdnej znalkyne F. M. H., ktorá navrhla uložiť obžalovanému protialkoholické liečenie ústavnou formou. Okresný súd svoje rozhodnutie – vo výroku o ochrannom opatrení odôvodnil postačujúcim spôsobom. V odvolacom konaní sa však objavili také nové skutočnosti, ktoré v tomto štádiu trestného konania bránia krajskému súdu o odvolaní obžalovaného rozhodnúť.

Podľa § 119 ods. 4 Tr. por., veta prvá, dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady.

Je nepochybné, že súd nemá povinnosť vykonávať všetky stranami navrhnuté dôkazy a teda v prípade, ak takéto návrhy na doplnenie dokazovania považuje za nadbytočné, resp. nemajúce vzťah k prerokovávanej veci, môže v súlade so zákonom ich vykonanie odmietnuť. Z ustálenej praxe potom vyplýva, že takýto postup súdu nemožno považovať za porušenie práva obvineného na obhajobu.

Krajský súd v zásade nebude polemizovať o tom, či uloženie ochranného protialkoholického liečenia bolo správne a spravodlivé, alebo nie. Táto otázka je v tomto štádiu trestného konania predčasná, nakoľko vo veci vznikli pochybnosti o tom, či ochranné liečenie protialkoholické má byť vykonané formou ústavnou alebo ambulantnou, nakoľko v tomto prípade stoja proti sebe dva rozdielne názory súdnych znalcov ohľadne formy ochranného liečenia, z ktorých obe prichádzajú do úvahy. Pre ďalšie konanie na základe znaleckého posudku vypracovaného súdnym znalcom F. B. D., predloženého v konaní o odvolaní, bude potrebné vykonať znalecký posudok obstaraný obžalovaným, a to postupom podľa § 268 ods. 2, ods. 3 Tr. por. Vykonanie tohto dôkazu zároveň presahuje rámec konania pred odvolacím súdom a znamenalo by aj nahrádzanie činnosti súdu prvého stupňa, resp. jeho vykonanie môže viesť k iným právnym záverom, než sú uvedené v napadnutom rozsudku.

Zároveň krajský súd pripomína skutočnosť, že v konaní podané posudky týkajúce sa tej istej otázky obsahujú rôzne závery, ešte sama o sebe nie je dôvodom na vyžiadanie posudku znaleckého ústavu. V takýchto prípadoch je predovšetkým nutné, aby súd na hlavnom pojednávaní vykonal výsluch všetkých znalcov zameraný na objasnenie príčin rozporov medzi ich posudkami a iba ak sa ani takýmto postupom nepodarí odstrániť pochybnosti o správnosti a úplnosti podaných posudkov, je nutné do konania pribrať znalecký ústav. Samozrejme len za predpokladu, že pretrvávajúce rozpory budú tak zásadné, že ani pri zohľadnení ostatných vo veci vykonaných dôkazov nebude môcť súd presvedčivo oprieť svoje rozhodnutie o niektorý z týchto posudkov (primerane napr. rozhodnutia uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu pod č. 13/1971 a 11/1987).

Odvolací súd nemá v úmysle opustiť postavenie nestranného tribunálu, ale jeho povinnosťou je hľadať cestu k spravodlivosti, ktorá nepatrí len obžalovanému, ale všetkým. Bude úlohou súdu prvého stupňa pri zachovaní princípu nestrannosti zväziť svoj ďalší procesný postup a či už na základe návrhu niektorej zo strán trestného konania alebo na základe vlastnej iniciatívy vykonať dôkazy, ktoré umožnia náležité zistenie skutkového stavu, v ktorom bude mať oporu zákonu zodpovedajúci konečný verdikt súdu prvého stupňa.

Úlohou súdu prvého stupňa po doplnení dokazovania v naznačenom smere bude logickým spôsobom vyhodnotiť všetky dôkazy jednotlivo, ale aj v ich súvislostiach tak, aby došlo k naplneniu primárneho cieľa – zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci, ktorým je spravodlivé rozhodnutie súdu. Takýto postup súdu súvisí s predmetom zákona a jeho účelom, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatelov a uskutočnenie spravodlivého procesu.

Podľa § 327 ods. 1 Tr. por. súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Právnym názorom treba rozumieť názor odvolacieho súdu vyslovený v otázkach procesného aj hmotného práva.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.